

**kinder
ombudsman**

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan de Vaste Kamercommissie van Justitie en Veiligheid

Betreft: Kinderrechtentoets in het beleidskompas

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie van Justitie en Veiligheid,

Op 11 december staat tijdens het commissiedebat staats- en bestuursrecht het WODC-rapport 'Het gebruik van het Beleidskompas binnen de Rijksoverheid' op de agenda.

Ten behoeve van dit agendapunt wil ik u vragen de demissionair staatssecretaris van Justitie en Veiligheid te verzoeken om te verkennen hoe de Kinderrechtentoets een plek kan krijgen in het beleidskompas.

De Nederlandse Staat heeft het VN-Kinderrechtenverdrag ondertekend en is daarmee de verplichting aangegaan om het belang van het kind voorop te stellen bij het maken van wet- en regelgeving en beleid. De Kinderrechtentoets is een vertaling van deze verplichting en een instrument dat daarbij kan helpen.

A. Een korte beschrijving van de kinderrechtentoets

De Kinderrechtentoets is eind 2024 door de Kinderombudsman gelanceerd. Het is een instrument waarmee wetten, regelgeving en beleid worden getoetst aan de rechten van het kind. Zo wordt geborgd dat de belangen van kinderen hierin structureel worden meegewogen

Met de Kinderrechtentoets worden de belangen van de kinderen in kaart gebracht. Volgens het Kinderrechtencomité – dat toezicht houdt op de naleving van het Kinderrechtenverdrag - moet er bij het vaststellen van het belang van het kind in ieder geval worden gekeken naar wat wetgeving en beleid betekent voor de identiteit, kwetsbaarheid, gezondheid, het onderwijs, de relatie met ouders en andere belangrijke personen en de veiligheid van het kind. Daarnaast is het praten met de kinderen zelf cruciaal en dient er gekeken te worden of er groepen kinderen zijn voor wie wetgeving en beleid mogelijk extra slecht uit kan pakken.

Wanneer de belangen van de kinderen in kaart zijn gebracht, moeten ze vervolgens worden afgewogen tegen andere belangen, zoals economische of maatschappelijke. Bij deze belangenafweging dient het belang van de kinderen altijd voorop te staan.

Pagina 1/3

Datum

9 december 2025

Onderwerp

Kinderrechtentoets in het
beleidskompas

Ons nummer

Contactpersoon

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

- De kinderrechtentoets heeft vier doelen:
1. **Bescherming van kinderrechten** – Beleid en wetgeving worden getoetst op hun impact op kinderen.
 2. **Signalering van risico's** – Negatieve gevolgen voor kinderen worden vroegtijdig zichtbaar, zodat wetgeving en beleid kan worden aangepast.
 3. **Bevordering van kindgericht beleid** – De toets stimuleert actieve aandacht voor belangen van kinderen én kind/jongerenparticipatie.
 4. **Verantwoording** – Wetgevers en beleidsmakers kunnen aantonen dat de rechten van kinderen serieus zijn genomen.

De kinderrechtentoets is breed inzetbaar bij nieuwe wetgeving en beleid. Hoewel ik verheugd ben dat in de Eerste Kamer onlangs een motie is aangenomen om de Kinderrechtentoets standaard toe te passen bij alle voorstellen rondom jeugdzorg, gaat de voorkeur uiteraard uit naar het opnemen van de toets als onderdeel van het Beleidskompas.

B. **Het belang van de kinderrechtentoets als onderdeel van het Beleidskompas**

In het WODC-rapport wordt benoemd dat de problemen rondom de gaswinning in Groningen en de kinderopvangtoeslagen laten zien dat zorg voor kwaliteit van beleid en wetgeving maatschappelijk van groot belang is. Dit kan ik alleen maar onderschrijven. Ook wil ik er graag iets aan toevoegen. Beleid en wetgeving over dergelijke thema's heeft direct of indirect óók gevolgen voor kinderen. Het raakt hen. Desondanks zie ik dat er bij het opstellen ervan vaak onvoldoende rekening met kinderrechten wordt gehouden. En daarmee kom ik op het belang van het opnemen van de Kinderrechtentoets in het Beleidskompas.

Het doel van het Beleidskompas is dat de activiteiten ertoe leiden dat het Beleidskompas “de centrale werkwijze voor de totstandkoming en wijziging van beleid en wetgeving” wordt. Ik vind het belangrijk dat de Kinderrechtentoets onderdeel wordt van deze centrale werkwijze. De naleving van kinderrechten in Nederland is namelijk nog te vrijblijvend. Het ontbreekt aan consistentie, en dat zien we terug in de kwaliteit van leven van kinderen. Want hoewel het met de meeste kinderen in Nederland goed gaat, valt in onze onderzoeken op dat zij hun kwaliteit van leven nu een lager cijfer geven dan in 2016. Ook waarderen ze de kwaliteit van hun opgroeiomgeving lager.

Zo verscheen in 2024 ons rapport **Ouders zijn onvervangbaar**, over kinderen van gescheiden ouders. In september van datzelfde jaar gevolgd door **Opgroeien in onzekerheid** over kinderen in armoede, en afgelopen maand verscheen een derde rapport **Niemand hielp mij**, over kinderen die ruzie en geweld thuis meemaken.

Al deze onderzoeken, gebaseerd op tien jaar data, laten zien dat kinderen hun kwaliteit van leven de afgelopen jaren lager zijn gaan waarderen. Dat zegt iets over ons als land en over de situatie in de wereld en het is geen goed teken. Het is daarom van belang om te investeren in de omstandigheden waarin kinderen opgroeien. Want de kwaliteit van alle omstandigheden in het leven van een kind kan het verschil maken. Een kind in een moeilijke thuissituatie waardeert zijn leven hoger als zijn bredere sociale leefomgeving bescherming, voorzieningen en steun biedt.

Pagina 3/3

Ons nummer

Op het moment dat we gericht investeren in de opgroeiomgeving van kinderen gaat dat zich vertalen naar een verbetering van het welzijn van kinderen. Immers, iedere hogere score op een omgevingsvoorwaarde zal tot een hogere kwaliteit van leven leiden.

Een consequente toepassing van de Kinderrechtentoets helpt ons om die samenhang te zien. Ze dwingt ons stil te staan bij de vraag: hoe raken wetten en beleid kinderen – thuis én in hun bredere opgroeiomgeving? En hoe beperken we de nadelige effecten voor kinderen?

Geef de kinderrechtentoets een plek in het Beleidskompas

Mijn oproep aan u is dus om de demissionair staatssecretaris van Justitie en Veiligheid te vragen: geef de kinderrechtentoets een plek in het Beleidskompas zodat het consistent wordt uitgevoerd bij al het nieuwe beleid dat invloed kan hebben op kinderen. Want alles wat we wél of níet organiseren in de opgroeiomgeving van kinderen heeft impact. Alleen met die brede, kindgerichte blik doen we recht aan hun rechten – en aan hun toekomst.

Graag doe ik tot slot het aanbod om vanuit kinderrechtenperspectief en -expertise mee te denken over hoe de kinderrechtentoets in het Beleidskompas kan worden geïntegreerd.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw